

Vi säkrar Sveriges förmåga att arbeta

Sveriges Företagshälsor, branschorganisationen för ett hållbart arbetsliv

Peter Munck af Rosenschöld, VD

Sveriges Företagshälsor – om oss

- Sveriges Företagshälsor är branschorganisationen för företagshälsovård i Sverige med syfte att tillvarata och driva företagshälsovårdens intressen gemensamt.
- Föreningen är en ideell och obunden organisation, bildad 1985.
- En medlemsorganisation ledd av en styrelse –
- Sveriges Företagshälsor stöttar sina medlemmar genom att bistå med bland annat utbildning, kvalitetsutveckling och samhällskontakter.
- Agerar remissinstans för branschfrågor och bedriver opinions-bildning kring hälsa och ett hållbart arbetsliv för alla som arbetar.

Vad arbetar vi med?

Exempel på arbetsområden:

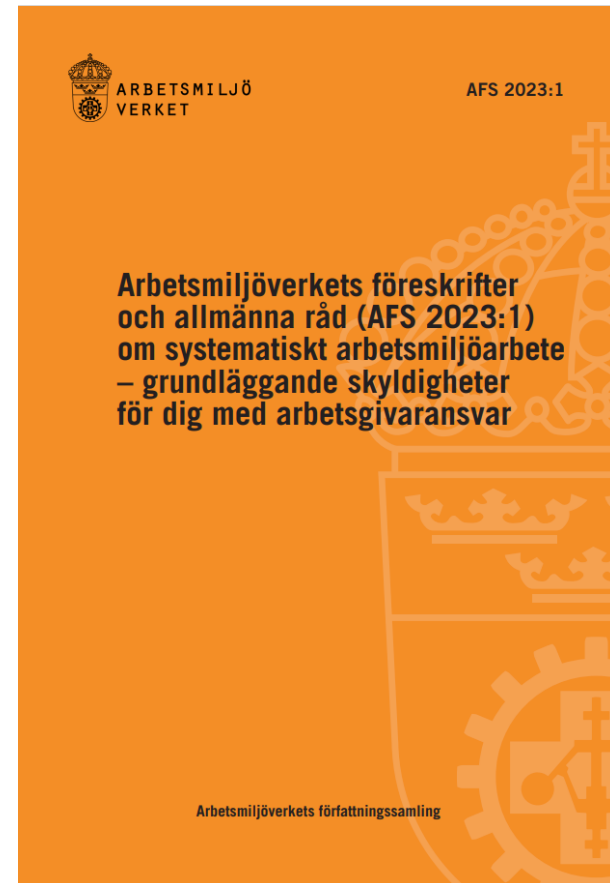
- Alkohol- och narkotikafrågor
- Arbetsanpassning
- Arbetsskadeutredningar
- Ergonomi
- Hälsostrategier
- Kartläggningar av arbetsmiljön
- Krisstöd
- Livsstilsfrågor
- Medicinska kontroller
- Organisations- och ledarskapsfrågor
- Rehabilitering
- Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)
- Utbildning

Företagshälsovårdens uppdrag formuleras i arbetsmiljölagen och specificeras i arbetsmiljöverkets författningar

---

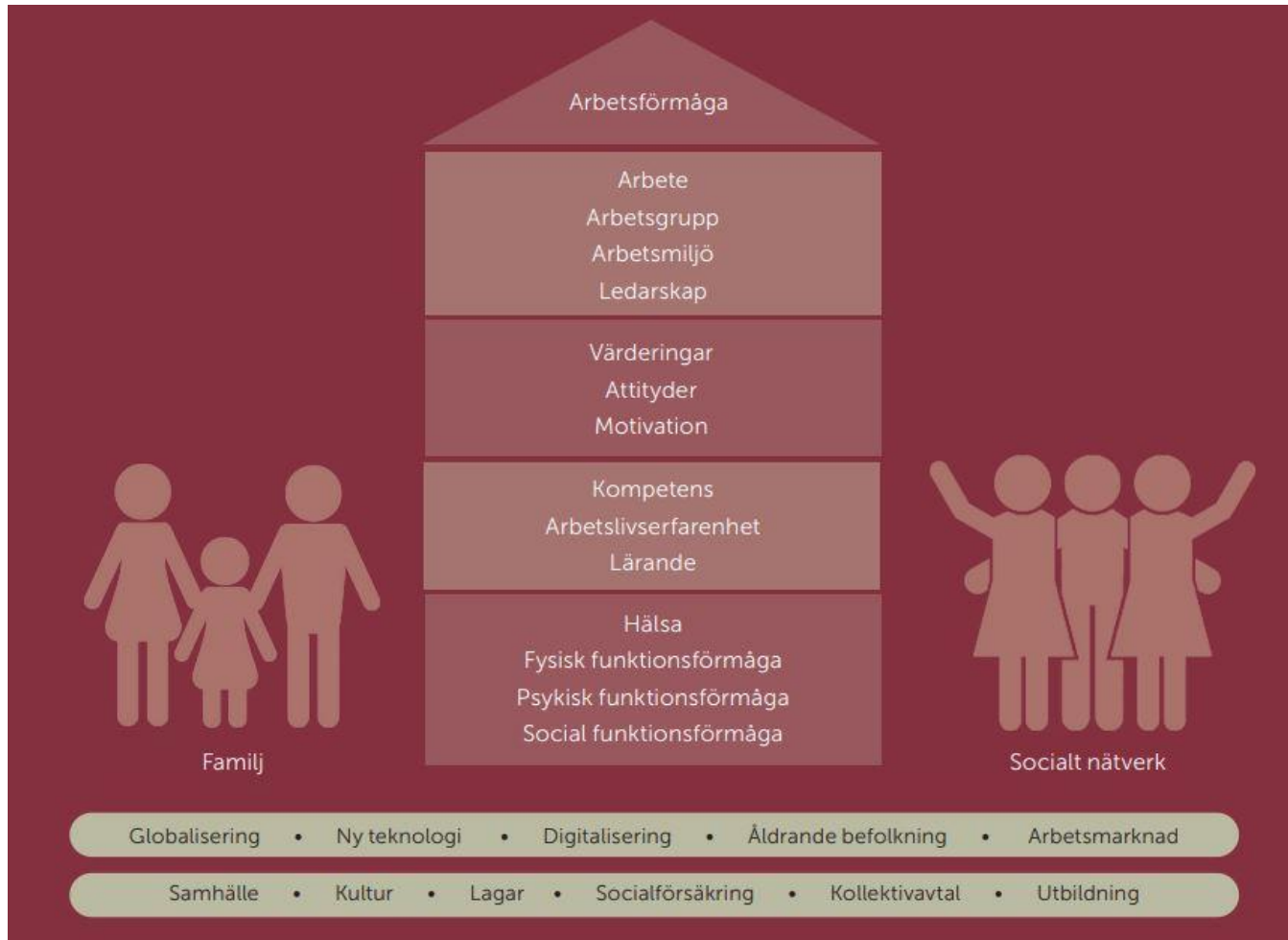
- Förebygga och undanröja hälsorisker på arbetsplatser samt ha kompetens att identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, organisation, produktivitet och hälsa.

Förebygga och undanröja hälsorisker på arbetsplatser samt ha kompetens att identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, organisation, produktivitet och hälsa.

Förebygga och undanröja hälsorisker på arbetsplatser samt ha kompetens att identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, organisation, produktivitet och hälsa.

Men det är skillnad mellan sektorer i frågan om alkohol – och drogprevention på arbetsplatsen

- ” Det är således inte möjligt för offentliga arbetsgivare att med stöd av bestämmelsen genomföra drogtester slumpmässigt eller på förekommen anledning på sätt som är möjligt inom privat sektor.”

Hemställan om översyn av utökade möjligheter att utföra drogtestar inom den offentliga sektorn

Arbetsgivarverket och Sveriges Kommuner och Regioner ("SKR") hemställer härmed att regeringen beslutar om en översyn av möjligheten att utföra drogtestar inom den offentliga sektorn. Översynen bör särskilt avse möjligheten för offentliga arbetsgivare att, utöver vad som gäller enligt 30 § Lag (1994:260) om offentlig anställning (LOA), lägga arbetstagare att genomgå drogtestar på förekommen anledning eller slumpmässigt i samma omfattning som gäller på den privata sektorn av arbetsmarknaden.

Bakgrund

Tillgången till narkotika har ökat i Sverige under 2000-talet. Cannabis är enligt Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning den vanligaste förekommande narkotikasorten, men också narkotikaklassade läkemedel har ökat i förekomst under de senaste åren.

I takt med den rådande samhällsutvecklingen har även förekomsten av narkotika ökat på landets arbetsplatser. Enligt en studie som presenterades i Läkartidningen 2021 (Läkartidningen. 2021;118:21056) och som bygger på testresultat från Karolinska universitetetslaboratoriet testade i genomsnitt 2,5 procent av urinproven från arbetslivet positivt för en eller flera drogs substanser under perioden 1993–2009. Under 2010–2014 var andelen drogs positiva prov högre, 3,4–4,1 procent och andelen positiva test har därefter ökat ytterligare till 5,6 procent 2019 och 5,2 procent 2020. Av de prover som tagits på anställda som kommer från företagshälsovården till

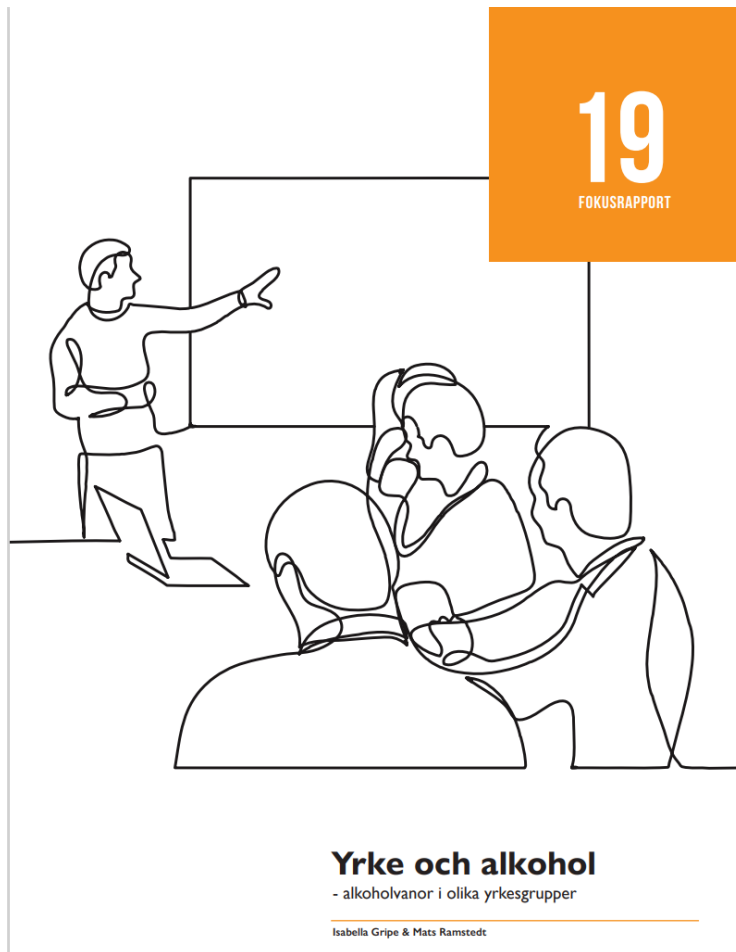

Hur ser bruket av alkohol och narkotika ut?

- Andelen som enligt DSM-IV uppfyllde kriteriet för alkoholberoende år 2021 var cirka 4 procent.
- Andelen som hade minst mildt alkoholbrukssyndrom enligt DSM-5, det vill säga andelen som uppfyller minst 2 av 11 kriterier, var cirka 11 procent
- 2021 var det cirka 8 procent av befolkningen som hade använt narkotika

Hur ser bruket av alkohol ut?

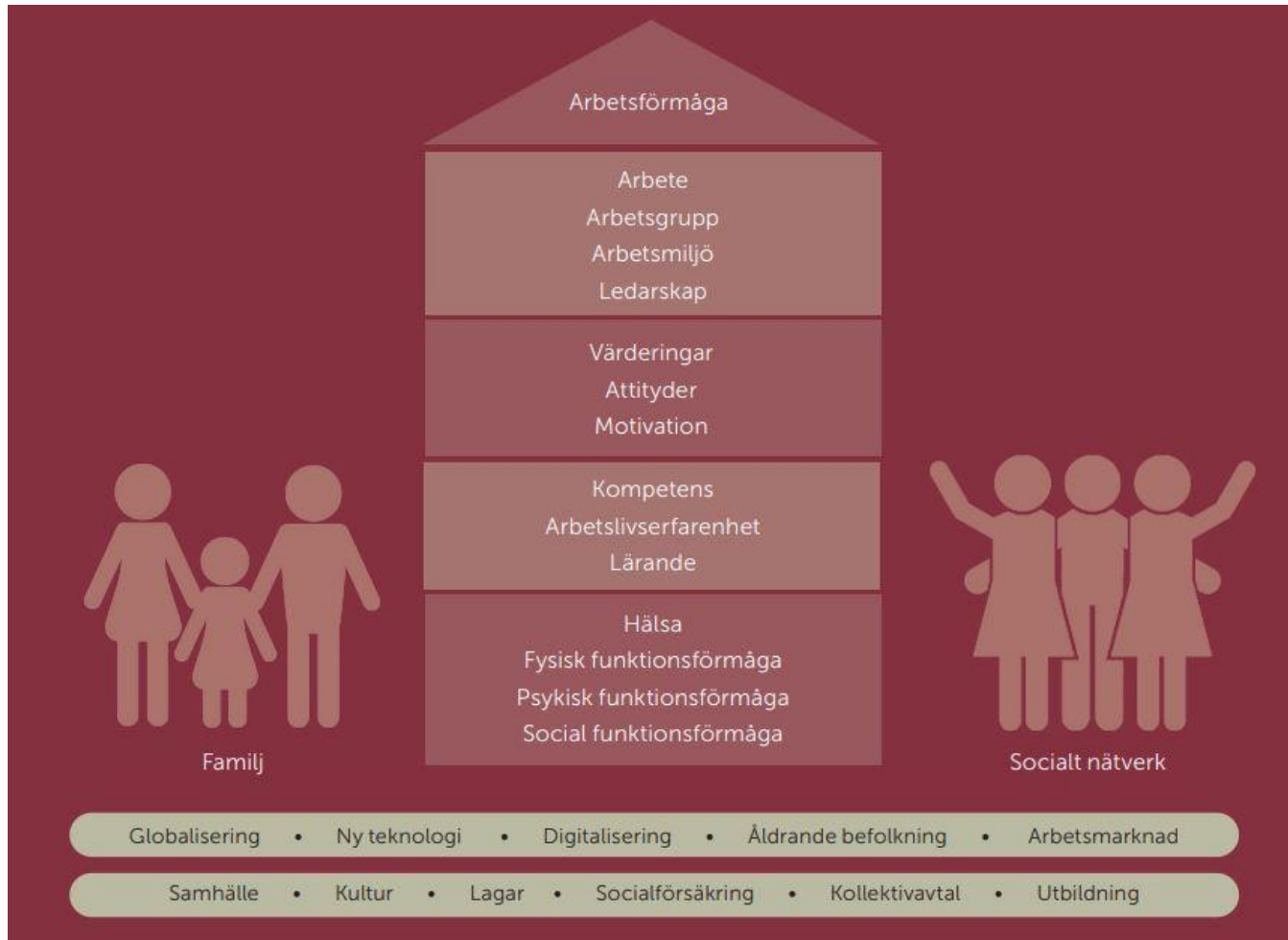
- Allra högst alkoholkonsumtion uppger verkställande direktörer med i snitt 26 standardglas per månad. Byggnadsarbetare och restaurangpersonal ligger också högt medan vårdpersonal dricker minst.
- En relativt stor andel av cheferna har också symtom på alkoholberoende, men alkoholproblemen är mest utbredda bland restaurangpersonal och ekonomer.
- Resultaten visar på ett tydligt samband mellan yrkesval och alkoholvanor och betonar arbetsplatsen som en viktig arena för preventiva insatser.

Enligt Myndigheten för arbetsmiljökunskap leder alkoholberoende till en rad negativa konsekvenser i arbetslivet:

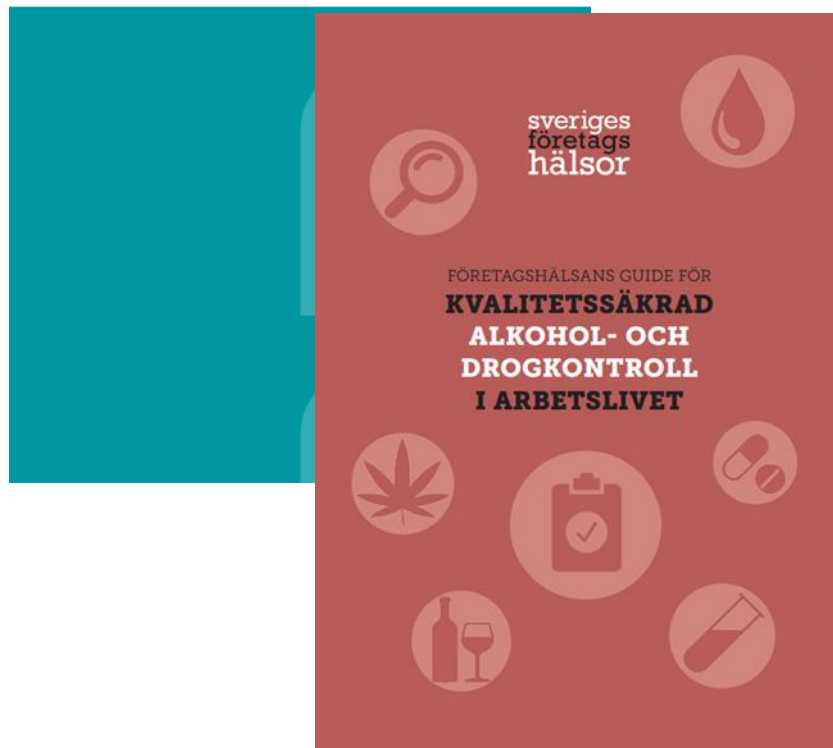
- Risken för olyckor och arbetsrelaterade skador ökar.
- Produktiviteten minskar eftersom arbetet utförs sämre och sjukfrånvaron ökar.
- Både kort- och långtidssjukfrånvaro ökar.
- Kostnader för rehabilitering och andra insatser ökar.

Förebygga och undanröja hälsorisker på arbetsplatser samt ha kompetens att identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, organisation, produktivitet och hälsa.

Finns det tillgång till evidensbaserade metoder?

Riktlinjer för att förebygga
och hantera alkoholproblem
i arbetslivet

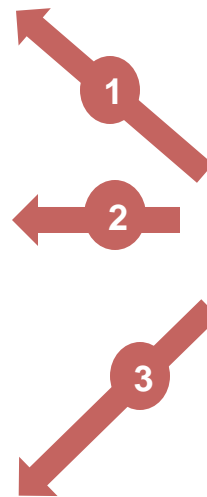
- Vad handlar riktlinjen om förebygga och hantera alkoholproblem om?
  - Hur alkoholproblem kan förebyggas med insatser på organisatorisk nivå.
  - Individinsatser vid etablerade alkoholproblem.
  - Arbetsgivarens skyldigheter när det gäller insatser vid alkoholproblem.
- Vad handlar guiden kvalitetssäkrad alkohol- och drogkontroll om?
  - Ett kunskapsunderlag för alkohol- och drogtestning i arbetslivet.
  - Fokus – testning som kontroll.
  - Målet – kvalitetssäkring: inga falskt positiva och minimera falskt negativa.
  - Hela testningsförloppet: provtagning – analys – slutlig bedömningen – återkoppling.

Testningen är bara en del i ett större program.

- För att lyckas måste alla delar vara på plats:
  - Alkoholpolicy
  - Utbildning för chefer
    - hantering av alkoholproblem
  - Information och utbildning
    - alkoholpolicy
    - alkohol och risker
  - Screening och rådgivning (SBI)

Att göra rätt är vitalt!

Ingen kedja är starkare än den svagaste länken

För att göra rätt behöver man veta vad och hur något ska göras!

*Samtliga kategorier inom Fhv har en vidareutbildning på universitet i arbetsmiljö och hälsa, eller motsvarande

För ett friskare Sverige!

- Kontaktuppgifter
  - Peter.munck@foretagshalsor.se
  - Tel: 070-2826862
  - www.foretagshalsor.se